

**MAERLANT-
LYCEUM**
gymnasium atheneum havo

Anti-pestprotocol

Maerlant-Lyceum, Den Haag

Voor leerlingen, ouders & verzorgers en personeel

Schooljaar 2024-2025

Inhoudsopgave

Vooraf	3
Hoofdstuk 1: het wettelijk kader	4
Hoofdstuk 2: pesten	5
2.1 Wat wordt onder pesten verstaan?	5
2.2 Hoe wordt er gepest?	5
2.3 Welke rollen zijn er bij pesten?	6
2.4 Wat zijn signalen voor een peestsituatie?	7
Hoofdstuk 3: preventief handelen ten aanzien van pesten	8
3.1 Wat doet de school in de dagelijkse praktijk?	8
3.2 In ontwikkeling	9
Hoofdstuk 4: stappenplan na een melding van (cyber)pesten.....	10
4.1 Stappenplan bij pesten op school	10
4.2 Stappenplan bij cyberpesten	11
Hoofdstuk 5: functionarissen binnen de school	12

Vooraf

Op het Maerlant-Lyceum vinden we het belangrijk dat de school een veilige omgeving is voor iedereen. Daar hoort pesten niet bij. Als school doen wij er daarom alles aan om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te creëren, waarin iedereen zich thuis voelt. Pesten heeft een grote impact op de ontwikkeling van jongeren en geen enkele school ontkomt eraan. In dit protocol wordt beschreven wat pesten is en hoe je dat kan signaleren. We omschrijven tevens hoe we pesten voorkomen en wat we doen als er sprake is van pesten. Dit maakt dat het protocol voor iedereen is: leerlingen en hun ouders, maar ook de medewerkers van de school. Op deze manier weet iedereen wat we doen omtrent dit thema.

De preventieve handelingen worden jaarlijks geëvalueerd, opnieuw ingezet en waar nodig aangepast. Met betrekking tot de curatieve handelingen bij een pestgeval is gebleken dat hier vaak maatwerk bij komt kijken, waarbij dit protocol als leidraad wordt gebruikt.

Vanuit het wettelijke kader (zie hoofdstuk 1) is dit anti-pestprotocol opgesteld. Ter inspiratie zijn protocollen van andere scholen gebruikt en is er diverse literatuur nageslagen.

Den Haag, oktober 2024

Hoofdstuk 1: het wettelijk kader

Scholen in PO en VO zijn sinds 1 januari 2006 verplicht een plan op te stellen voor veiligheid, gezondheid en milieu conform de cao's basis- en voortgezet onderwijs. Dit plan wordt ook wel (school-)veiligheidsplan genoemd. Hierin beschrijft een school hoe zij fysieke en sociale veiligheid in en om het schoolgebouw waarborgt. Hieronder valt ook de aanpak tegen het pesten.

Per augustus 2015 hebben scholen een zorgplicht voor de sociale veiligheid op scholen. Daarmee wordt van scholen verwacht dat zij een beleid voeren dat is gericht op de veiligheid van leerlingen, de veiligheidsbeleving van leerlingen jaarlijks monitoren en dat er een coördinator is die het beleid voor tegengaan van pesten coördineert en optreedt als aanspreekpunt voor leerlingen en ouders.

Een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door het handelen van anderen wordt aangetast.

De sociale veiligheid komt in het geding als er sprake is van aantasting van de integriteit in het intermenselijk verkeer, bijvoorbeeld door uitschelden, belachelijk maken, achterstelling en discriminatie, vernedering, buitensluiten en dergelijke. Bij fysieke veiligheid valt te denken aan het toebrengen van lichamelijke pijn of letsel, bijvoorbeeld door slaan of schoppen. De psychische veiligheid van een leerling betreft de geestelijke gezondheid. Dit kan worden aangetast door het uitoefenen van ongeoorloofde druk en bedreiging, manipulatie en dergelijke.

De inspectie houdt toezicht op de naleving van deze wet door de scholen.

Scholen voor basis- en voortgezet onderwijs zijn volgens de Wet op Kwaliteitszorg (1998) verplicht een klachtvoorziening te treffen. Op grond van deze wet behoort iedere school te beschikken over een klachtenregeling. Hierin staat vermeld hoe de procedure van klachtbehandeling verloopt. Bij het Maerlant-Lyceum is deze regeling terug te vinden in de [schoolgids](#) en in het [leerlingenstatuut](#).

In het kader van de kwaliteitswet dienen scholen zich aan te sluiten bij een (landelijke) klachtencommissie. Klachtencommissies onderzoeken een binnengekomen klacht via hoor- en wederhoor en komen tot een uitspraak. Via ons bestuur is het Maerlant-Lyceum aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie voor het bijzondere onderwijs.

Hoofdstuk 2: pesten

2.1 Wat wordt onder pesten verstaan?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

2.2 Hoe wordt er gepest?

Pesten kan op verschillende manieren plaatsvinden. Een vorm van pesten in de huidige tijd is cyberpesten. Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de ouders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking. Hoe (cyber)pesten zich kan uiten, vind je hieronder terug.

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, WhatsApps
Lichamelijk:	trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten

Uitsluiting:	doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten van WhatsApp groepen
Stelen en vernielen:	afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of spullen af te geven
Cyberpesten:	anonieme berichten versturen via internet en mobiele telefoon schelden, roddelen, bedreigen foto's van mobieltjes en social media sites op internet plaatsen privégegevens op een site plaatsen hacken: wachtwoorden en credits stelen en misbruiken haatprofielen aanmaken virussen sturen pest-appjes (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen) stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail of het dreigen met geweld op facebook/instagram/snapchat. het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc. ongewenst contact met vreemden naaktfoto's

2.3 Welke rollen zijn er bij pesten?

In een peestsituatie zijn er altijd verschillende rollen. Deze rollen worden in dit onderdeel toelicht.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

2.4 Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

Vaak zijn er bepaalde signalen die aangeven dat er wellicht sprake is van een peestsituatie. Mogelijke signalen zijn als volgt:

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan vroeger;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

Hoofdstuk 3: preventief handelen ten aanzien van pesten

3.1 Wat doet de school in de dagelijkse praktijk?

Elke mentor bespreekt aan de start van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden.

In alle leerjaren wordt er gedurende het schooljaar op verschillende momenten aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen. Te denken valt aan voorlichtingen en voorstellingen in de klas. Rondom deze activiteiten vinden ook voor- en nagesprekken plaats onder leiding van professionals. Deze activiteiten hebben verschillende thema's met raakvlakken aan pesten en sociale veiligheid, zoals: inclusiviteit op school, online grensoverschrijdend gedrag, alcohol en drugs, telefoon als sociaal instrument en wapen en mentale gezondheid. Bij veel van deze activiteiten worden ook ouders betrokken in de vorm van ouderavonden, waarin handvatten worden gegeven om het gesprek aan te gaan met jongeren en hoe je aanzet tot zelfreflectie in een wereld die vaak snel en vluchtig is.

Jaarlijks wordt er schoolbreed aandacht besteed aan het thema pesten in het kader van de nationale week tegen pesten. We maken dit zichtbaar door posters op te hangen in school, hier in de mentorlessen aandacht aan te besteden, maar ook in de personeelsnieuwsbrief, de oudernieuwsbrief en op onze social media kanalen te laten zien dat we aan deze week meedoen en dus zichtbaar maken dat we dit een belangrijk thema vinden.

Gedurende zijn/haar schoolcarrière gaat een leerling meerdere keren op reis. Tijdens een reis staan activiteiten veelal in het teken van kennismaking, groepsvorming en samenwerking.

Specifiek voor de brugklas gelden de volgende twee zaken:

- Elke brugklas heeft drie leerlingmentoren uit de bovenbouw. Deze leerlingen hebben samen met de mentor een signalerende rol in pesten en zij zijn laagdrempelige en bereikbare jongvolwassenen voor de brugklasleerling.
- In de brugklas wordt tijdens de mentoruren gewerkt met de methode 'Tumult'. Daarin komen onderwerpen als zelfvertrouwen, vriendschap, normen en waarden, omgaan met ruzie en diversiteit aan bod.

Naast bovenstaande worden er in de tweede en vierde klas vragenlijsten en onderzoeken afgenomen door de jeugdverpleegkundige namens de GGD. Hier wordt ook (sociaal) welzijn van de leerling uitgevraagd. De jeugdverpleegkundige heeft op deze wijze een signalerende functie met betrekking tot welzijn, pesten en groepsdynamica.

Op school zijn twee vertrouwenspersonen (Teun Dekker en Heleen Neggers) aanwezig en bereikbaar. Leerlingen kunnen bij hen terecht als zij hun zorgen willen uiten. Daarnaast is er een anti-pestcoördinator (Kristel Wijnbergen-Oolbekkink), waar leerlingen naartoe kunnen in geval van pesten. In beide gevallen zijn zij ook aanspreekpunten voor collega's.

De omgangsregels van de school worden beschreven in het document [leefregels](#) en gelden voor alle leerlingen en medewerkers op het Maerlant-Lyceum.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps gesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

3.2 In ontwikkeling

In het schooljaar 2024-2025 staan de volgende ontwikkelingen gepland:

- In samenwerking met het Orthopedagogisch Didactisch Centrum (OPDC) worden gesprekken met leerlingen 4 havo gevoerd. Deze gesprekken geven leerlingen tevens de ruimte om aan te geven wat niet goed gaat. Wanneer daar aanleiding toe is, zullen leerlingen ook individueel gesproken worden. In deze gesprekken zou de sociale veiligheid en eventueel pestgedrag benoemd kunnen worden.
- Door middel van scholing vanuit de Haagse Onderwijs Academie (HOA) kunnen docenten verschillende trainingen volgen met als thema 'pesten' en 'sociale veiligheid in de klas'.
- De school heeft een subsidie aangevraagd van de Gezonde School, gericht op het thema genotsmiddelen. Denk hierbij aan roken, alcohol en drugs. Daarnaast heeft de school aangegeven ondersteuning te kunnen gebruiken met betrekking tot inclusie en anti-pesten op school.
- COC Haaglanden, de overkoepelende organisatie van de Gender and Sexuality Alliance (GSA) op school, denkt mee over de invulling van een GSA op het Maerlant-Lyceum. Zij gaan met leerlingen in gesprek om behoeften uit te vragen en samen na te denken over de opzet van de GSA op onze school. Zij kunnen tevens breder meedenken over het thema inclusie.
- Voorgaande jaren werd in de brugklas de theatervoorstelling Like gespeeld. Dit is een voorstelling van theatergroep Playback en gaat over groepsdruk, buitengesloten worden, pesten en de invloed van sociale media hierop. Vanaf dit schooljaar wordt dit uitgebreid met klassengesprekken.

Hoofdstuk 4: stappenplan na een melding van (cyber)pesten

Pesten kan op verschillende manieren plaatsvinden. Dit kan het lastig maken om één stappenplan na een melding van pesten te maken. Op het Maerlant-Lyceum zal een pestincident daarom altijd per situatie bekeken en beoordeeld worden. Onderstaand stappenplan wordt daarbij als leidraad genomen en daar kan altijd op teruggevallen worden.

Wanneer een leerling wordt gepest, is het belangrijk dat hij/zij daarmee naar een volwassene gaat. Als het pesten op school plaatsvindt, kan het zijn dat een medewerker van de school dit signaleert. Hij of zij kan dan direct actie ondernemen. Wanneer dit helaas niet het geval is, is het belangrijk dat de signalen met de mentor worden gedeeld, zodat hij/zij onderstaand stappenplan kan doorlopen. Het doorlopen van het stappenplan zal in dat geval altijd in overleg met de leerling (en eventueel ouders) plaatsvinden.

4.1 Stappenplan bij pesten op school

	Wie?	Actie
1a	De mentor	Een gesprek met de gepeste en later met de pester. Deze gesprekken vinden apart plaats.
1b	De mentor	Een gesprek tussen beide leerlingen, waarin wordt getracht goede afspraken te maken.
1c	De mentor	Een klassengesprek. Dit is belangrijk in verband met de het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
1d	De mentor	Indien nodig, worden betrokkenen van de leerling geïnformeerd over de incidenten en de ondernomen acties. Te denken valt aan ouders, docenten en de jaarlaagcoördinator. Een verslag van de gesprekken en acties zet de mentor in het leerlingvolgsysteem.

Wanneer het pesten aanhoudt

2a	De jaarlaagcoördinator	De jaarlaagcoördinator neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt. In dit geval worden ouders ook betrokken. Hen wordt gevraagd om het gedrag thuis te bespreken en eventueel aan te sluiten bij een gesprek op school.
2b	De jaarlaagcoördinator	De jaarlaagcoördinator voert apart gesprekken met de gepeste en de pester of voert direct een gesprek met beide leerlingen samen. In het contact met de gepeste: Er wordt gekeken of de leerling sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters. In het contact met de pesters: Het doel van dit contact is driedig, namelijk: • confronteren

- mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
- helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten

Voor beide leerlingen geldt dat het hulp op vrijwillige basis (zoals school-maatschappelijkwerk of schoolcoach) kan worden aangeboden.

- 2c** De jaarlaagcoördinator De jaarlaagcoördinator koppelt informatie terug aan de mentor en zet een verslag in het leerlingvolgsysteem.

Wanneer het pesten dan nog aanhoudt

- 3** De mentor De mentor en jaarlaagcoördinator betrekken de anti-pestcoördinator ter ondersteuning. Eventueel kan ook een conrector betrokken worden. Met elkaar denken ze na over
De jaarlaagcoördinator
De anti-pestcoördinator
Conrector (eventueel) een verder plan van aanpak.

In ernstige of aanhoudende situaties, kan ertoe worden besloten om een leerling te schorsen. Eén of meerdere schorsing kan leiden tot een verwijdering van school.

4.2 Stappenplan bij cyberpesten

	Wie?	Actie
1	De mentor/betrokkenen	Laat de leerling de berichten waarin het pestgedrag voorkomt bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen.
2	De mentor/betrokkenen	Laat de leerling de afzender blokkeren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen.
3	De mentor/betrokkenen	Geef de leerling het advies om de dader op te sporen.
4	De mentor/betrokkenen	Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen. Zo kan de website meldknop.nl en het doen van aangifte bij de politie worden geadviseerd. Bespreek ook samen met ouders en leerling welke actie op school wenselijk is.
5	De mentor/betrokkenen	Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de zorgcoördinator wanneer verdere begeleiding nodig is.

Hoofdstuk 5: functionarissen binnen de school

Welke personen binnen de school houden zich bezig met pesten?

Anti-pestcoördinator Mw. Wijnbergen-Oolbekkink

Vertrouwenspersoon Dhr. Dekker
Mw. Neggens

Rector Mw. Van den Berg

Conrector onderwijs/onderbouw Mw. De Waard

Conrector beheer/bovenbouw Mw. Cariteau

Coördinator passend onderwijs Mw. Wijnbergen-Oolbekkink

Schoolmaatschappelijk-werk Mw. Riabokon

Schoolcoach Mw. Frusch

Coördinator brugklas Mw. Stevens

Coördinator tweede klas Dhr. Van der Zwaan

Coördinator derde klas Dhr. Hornberg

Coördinator 4vwo Dhr. Van der Lee

Coördinator 4 & 5 havo Mw. Wijnbergen

Coördinator 5 & 6 vwo Dhr. Blok